शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र
बी.ए.भाग ३ सत्र ५ स्वाध्याय प्रश्न
ऑक्टोबर/नोव्हेंबर २०२५

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबद्दल आपले स्वागत. बी.ए. भाग ३ सत्र ५ साठीचे स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या **अभ्यास केंद्राकडे** जमा करणे आवश्यक आहे. **दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालयामध्ये स्वाध्याय स्वीकारले जाणार नाहीत.**

नियम :

1. निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक व इंग्रजी आवश्यक पेपरकरिता एक असे स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहे.स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद/A4 size paper वापरावा.
2. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुखपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरुपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरुपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करुन वापरावे)
3. लिहून पूर्ण केलेले सर्व सहा पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam Seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यासकेंद्रावर विहीत वेळेत स्वत: पोहोच करावे किंवा पोस्टाद्वारे /कुरिअरद्वारे पाठवावेत. (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या www.unishivaji.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.) **स्वाध्याय जमा करताना स्वाध्यायासोबत हॉलतिकीटची झेरॉक्स प्रत जोडावी.**
4. विद्यार्थ्यांनी आपल्या स्वाध्याय उत्तरपत्रिका हॉलतिकीट प्राप्त झालेनंतर तातडीने आपल्या अभ्यासकेंद्रावर जमा कराव्यात.
5. एकदा स्वाध्याय जमा केल्यानंतर तसेच त्यांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर तेच स्वाध्याय परत जमा करता येणार नाहीत
6. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील.जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत.
7. स्वाध्याय जमा केलेल्या विद्यार्थ्यांनी संबधित विषयास अनुत्तीर्ण झाल्यास पुन्हा स्वाध्याय जमा करु नये फक्त अनुत्तीर्ण विषयाची लेखी परीक्षा द्यावी.

8. **बी.ए.भाग – ३ चा अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०२४–२०२५ पासून सुधारित करण्यात आलेला आहे.त्यामुळे स्वयंअध्ययन साहित्याचे अध्ययन करताना विद्यार्थ्यांनी आपल्या विषयाच्या सदर अभ्यासक्रमाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्याचे अध्ययन करावे.सदरचा अभ्यासक्रम www.unishivaji.ac.in या विद्यापीठ संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.**

विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्ययावत माहिती जाणून घ्यावी.

- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठयक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करुन घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.

- **आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.**

<u>स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुखपृष्ठ (Cover Page)</u>

परीक्षा बैठक क्रमांक

अभ्यासक्रमाचे नांव : ....

(बी.ए. / बी.कॉम. भाग 1 एम.ए. / एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र : ....

(पहिले / दूसरे / तिसरे / चौथे / पाचवे / सहावे)

विषय :..

1. अभ्यास केंद्राचे नाव ——————————————————
2. विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव ——————————————————
3. पूर्ण पत्ता : ——————————————————————

——————————————————————————

—————————————————— पिन कोड नं.———

4. मोबाईल क्रमांक : लॅण्डलाईन क्रमांक :
5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ——————— सत्र ——————
6. पेपरचे नाव : ————————————————————
7. पेपर क्रमांक : ———————————————————
8. सबजेक्ट कोड : ———————————————————
9. परीक्षा बैठक क्रमांक ——————————————————
   (ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)
10. पी.आर.एन. : ————————————————————
11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : ——————————————
12. विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी : —————————————————

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : ———————————————————

परीक्षकांची स्वाक्षरी : ————————————————

B.A Part - III Sem. V Assignment Questions (Social Sciences)

(History, Sociology, Economics and Philosophy) October/November 2025 Exam

बी. ए. भाग — ३ सत्र — ५ स्वाध्याय प्रश्न (सामाजिक शास्त्रे)

(इतिहास, समाजशास्त्र, अर्थशास्त्र आणि तत्वज्ञान) ऑक्टोबर/नोव्हेंबर २०२५ परीक्षा

(प्रत्येक प्रश्नास १० गुण)

बी. ए. भाग ३ करिता प्रवेशित झालेल्या सर्व विषयाच्या विद्यार्थ्यांनी आपल्या स्पेशल विषयाच्या स्वाध्यायाबरोबर इंग्रजी आवश्यक (English Compulsory) पेपरचे स्वाध्याय जमा करणे अनिवार्य आहे.

बी. ए. भाग ३, सत्र ५ इंग्रजी आवश्यक (English Compulsory)
English for Communication

1) Major Themes in 'After Twenty Years' by O Henry.

OR

2) Predicament of the girl after losing her parents in 'The Orphan Girl' by Henry Derezio.

बी ए भाग ३ सत्र ५ इतिहास

Paper 7 History of Ancient India (from beginning to 4th c. BC)

१) हडप्पा संस्कृतीमधील नागरीकरणाच्या महत्त्वाच्या पैलूंची चर्चा करा.

किंवा

२) गौतम बुद्ध यांच्या शिकवणुकीची विस्तृत चर्चा करा.

1) Discuss the important aspects of urbanization in Harappa Civilization.

OR

2) Discuss the teachings of Gautam Buddha in detail.

बी ए भाग ३ सत्र ५ इतिहास

Paper 8 Medieval Indian History (1206-1526 AD)

१) अल्लाउद्दिन खिलजी याच्या कार्यकीर्दीतील महत्त्वाच्या घटनांची चर्चा करा.

किंवा

२) दिल्ली सल्तनत आणि विजयनगरमधील केंद्रीय व प्रांतिक प्रशासनाचे विवेचन करा

1) Discuss the important events in the regime of Allauddin Khilji.

OR

2) Explain the Central and Provincial Government in Delhi Sultanate and Vijaynagar..

बी ए भाग ३ सत्र ५ इतिहास

Paper 9 History of Modern World (18th to 19th Century)

१) अमेरिकन क्रांतीतील महत्त्वपूर्ण घडामोडींचे वर्णन करा.

किंवा

२) जर्मनीच्या एकीकरणातील बिस्मार्कची भूमिका स्पष्ट करा.

1) Describe the major events in American Revolution.

OR

2) Explain the role of Bismarck in Unification of Germany.

बी ए भाग ३ सत्र ५ इतिहास

Paper 10 Rise and Consolidation of Maratha Empire

१) पेशवा बाजीराव यांच्या काळातील मराठा-निझाम संबंधाचे वर्णन करा.

किंवा

२) तिसऱ्या पानिपत युद्धाची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा.

1) Describe the Maratha- Nizam relations during Peshwa Bajirao.

OR

2) Explain the causes and consequences of Third Battle of Panipat.

बी ए भाग ३ सत्र ५ इतिहास

Paper 11 History: Theory and Recent Trends

१) इतिहासाचे स्वरूप आणि आवाका यांचे वर्णन करा.

किंवा

२) स्त्रीवादी इतिहासाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

1) Describe the nature and scope of History.

OR

2) Explain the importance of Feminist history.

बी ए भाग ३ सत्र ५ समाजशास्त्र

Paper 7 Western Sociological Thinkers

१) प्रत्यक्षवादाची संकल्पना स्पष्ट करा

किंवा

२) अधिसत्तेचे प्रकार विषद करा.

1) Explain the Concept of Positivism

OR

2) Elaborate Types of Authority

बी ए भाग ३ सत्र ५ समाजशास्त्र

Paper 8 Methods of Social Research (Part – I)

१) वैज्ञानिक संशोधनातील पायऱ्या लिहा.

किंवा

२) कोणत्याही दोन प्रकारच्या संशोधन आराखड्याचे प्रकार स्पष्ट करा.

1) Write the Scientific Steps in Social Research.

OR

2) Analysis the any two types of the Research Design

बी ए भाग ३ सत्र ५ समाजशास्त्र

Paper 9 Political Sociology

१) सत्तेचा अर्थ स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

२) प्रमुख राजकीय पक्ष आणि त्यांची तत्वे स्पष्ट करा

1) Explain the Power: Meaning and its Nature

OR

2) Define the Major Political Parties and their Principles

बी ए भाग ३ सत्र ५ समाजशास्त्र

Paper 10 Human Rights

१) मानवीअधीकार आणि भारतीय संविधान या विषयी निबंध लिहा.

किंवा

२) १९४८ चा वैश्वीक मानवी हक्काचा जाहीरनामा विषद करा.

1) Write an essay on the Indian Constitutions and Human Rights

OR

2) Elaborate the Universal Declaration of Human Rights,1948

बी ए भाग ३ सत्र ५ समाजशास्त्र

Paper 11 Sociology of Religion

१) भारतातील कोणताही एक धार्मिक दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

किंवा

२) भारतातील धर्माचे व्यवसायीकरण या विषयी चर्चा करा.

1) Define any one Perspectives of Religion in India.

OR

2) Discuss on Religion and Commercialization in India

बी ए भाग ३ सत्र ५ समाजशास्त्र

SEC-5 Case Study Method

१) व्यष्टी अध्ययनाचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

किंवा

२) व्यष्टी अध्ययनाचे नियोजन आणि तत्त्वे या विषयी लिहा

1) Explain the Case Study: Meaning and Characteristics

OR

2) Write Principles and planning of Case Study

बी ए भाग ३ सत्र ५ अर्थशास्त्र

Paper 7 Principles of Micro Economics – I

1) समवृत्ती वक्ताचा अर्थ आणि वैशिष्टये स्पष्ट करा

किंवा

2) उत्पादन फलनाचा अर्थ आणि बदलत्या प्रमाणाचा नियम स्पष्ट करा

1) Explain the Characteristics and meaning of Indifference Curve.

OR

2) Explain the law of variable proportion function & meaning of production function.

बी ए भाग ३ सत्र ५ अर्थशास्त्र

Paper 8 Economics of Development

1) विदेशी प्रत्यक्ष गुतवणुक ही सकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा

किंवा

2) भारतीय अर्थव्यवस्थेच्या विकासाची स्थिती सविस्तर स्पष्ट करा

1) Explain the concept of foreign Direct Investment

OR

2) Explain the Development Status of Indian Economy

बी ए भाग ३ सत्र ५ अर्थशास्त्र

Paper 9 International Economics - I

1) मुक्त व्यापार धोरण ही संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.

किंवा

2) रिकार्डोच्या आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा सिध्दांत स्पष्ट करा.

1) Explain the concept of free Trade.

OR

2) Explain the theory of Record's trade of International

बी ए भाग ३ सत्र ५ अर्थशास्त्र

Paper 10 Research Methodology in Economics - I

1) सशोधन आराखड्याचा अर्थ आणि टप्पे स्पष्ट करा.

किंवा

2) गृहितकाचा अर्थ व प्रकार स्पष्ट करा.

1) Explain the meaning and stages of Research Methodology.

OR

2) Explain the types and meaning of Hypothesis.

बी ए भाग ३ सत्र ५ अर्थशास्त्र

Paper 11 History of Economic Thoughts - I

1) थामस माल्थअचा लोकसख्या सिध्दांत स्पष्ट करा.

किंवा

2) फेडरिक लिस्टचा संरक्षणाचा सिध्दांत स्पष्ट करा

1) Explain the Thomas Malthus theory of Population. I

OR

2) Explain the Protection theory of Fredric List.

बी. ए. भाग ३ सत्र ५ तत्वज्ञान
Systems of In PaperNo.-VII
Systems of Indian Philosophy

१) उपनिषदातील आत्म संकल्पनेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

२) सांख्यदर्शनातील पुरुष संकल्पनेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

1. Explain the nature of Atman in upanishada.

OR

2. Explain the concept of Purush in Samkhy Darshan.

बी. ए. भाग ३ सत्र ५ तत्वज्ञान
Paper No.-VIII Western Philosophy (Modern)

१) चिदणूचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

२) कांटच्या समीक्षेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

1. Explain the natur of Monad

OR

2. Explain the nature of Kantian criticism.

बी. ए. भाग ३ सत्र ५ तत्वज्ञान
Paper No.-IX Traditional Logic

१) तर्कशास्त्राची व्याख्या व स्वरूप स्पष्ट करा.

२) विधानांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

1. Explain the definition and nature of Logic

2. Explain the nature of propositions .

बी. ए. भाग ३ सत्र ५ तत्वज्ञान
Paper No.-X Philosophy of Saints (Part-I)

१) बसवेश्वरांच्या मते भक्तीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

२) संत मीराबाईंच्या प्रेमभक्तीची संकल्पना स्पष्ट करा.

1. Explain the natur of Bhakti according to Basaveshwara

OR

2. Explain the concept of Prem bhakti of Meerabai

बी. ए. भाग ३ सत्र ५ तत्वज्ञान

Paper No.-XI Contemporary Philosophy (Indian)

१) डॉ आंबेडकरांचे बंधुतेचे तत्व स्पष्ट करा.

किंवा

२) स्वामी विवेकानंदांच्या व्यावहारिक वेदांताचे स्वरूप स्पष्ट करा.

1. Explain the principal of Fraternity according to Dr Ambedkar

OR

2. Explain the nature of practical Vedant of Swami Vivekanand